

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiile.

Se adresează Administrației tipografice arhiepiscopale Sibiu, str. mănăstirii nr. 44.

Correspondențele.

Se adresează Redacției „Telegrafului Român” strada mănăstirii nr. 44.
Epistole nefrancate se primesc numai din partea coristenților din Sibiu.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 15 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 36 fl., — de patru ori 48 fl., — de cinci ori 60 fl., — de șase ori 72 fl., — de șapte ori 84 fl., — de opt ori 96 fl., — de nouă ori 108 fl., — de zece ori 120 fl., — de douăzeci de ori 240 fl., — de treizeci de ori 360 fl., — de patruzeci de ori 480 fl., — de cincizeci de ori 600 fl., — de șezzeci de ori 720 fl., — de șaptezeci de ori 840 fl., — de optzeci de ori 960 fl., — de nouăzeci de ori 1080 fl., — de o sută de ori 1200 fl., — de două sute de ori 2400 fl., — de trei sute de ori 3600 fl., — de patru sute de ori 4800 fl., — de cinci sute de ori 6000 fl., — de șase sute de ori 7200 fl., — de șapte sute de ori 8400 fl., — de opt sute de ori 9600 fl., — de nouă sute de ori 10800 fl., — de o mie de ori 12000 fl.

Păstorirea

păcătoșilor eliberați din prinsori
de Gavriil Hango.

— Articol final. —

VI.

Precum s'a putut vedea din ca-surile concrete înșirate, nu numai societatea în general, ci chiar și dintre preoți foarte mulți sunt preocupați de prejudeții față de păcătoșii eliberați din închisori, și în mod conștient încunjură atingerea cu ei, necum să se ocupe cu îndreptarea lor, dupăcum le este datorința. Deci să caute a se desbrăca și ei și să desbrace și societatea de astfel de preocupățiuni, urmând pilda Mântuitorului care într'adevăr a fost doftorul sufletelor și al trupurilor, căci dupăcum s'a zis și mai înainte cu cuvintele Lui, *bolnavii* au trebuință de doftor și nu cei sănătoși; altcum atât medicii, cât și preoții devin superflui și ar fi numai spre greutatea societății, care văzând, că nu are nici un folos dela ei, la urmă îi va lăpăda.

Iisus Cristos însă necum să lapede dela sine pre ceice se apropiu de el cu gând de pocăință, ci din contră, tocmai el îi căuta mai cu deadinsul pentru ca să le dea ocaziune de îndreptarea vieții. Dovadă între multe altele cazul cu Maria Magdalena și cu Zacheu, zicând despre Zacheu, că și acesta este fiul lui Avram, și că el a venit cătră oile cele pierdute ale casei lui Israil, ca să mântuiască ceea ce era pierdut. Ba Cristos n'a respins dela sine nici pe fariseii fățarnici, și nici pe cărturarii cei mincinoși, cu toate că știa, că aceștia nu se apropie de el cu gând de pocăință, ci numai ca să-l ispitească. Și n'a respins dela sine nici chiar pe Iuda Iscarioteanul, despre care știa, că-l va

vinde și-l va preda în mâna fariseilor și cărturarilor.

Acum dacă Iisus Cristos a arătat atâta milă față de tot feliul de bolnavi, sufletești și trupesti, corigibili și incorigibili, — cu atât mai vartos trebuie să arete preoții, după ce ei nici nu știu cine este corigibil și cine incorigibil.

Mulți preoți consideră de incorigibili pe unii credincioși numai din motivul, că au căzut vre-odată în temniță, ori că nu s'au îndreptat la cele două-trei cuvinte adresate în biserică, de multeori nepregătite, ori la alte ocaziuni publice ori private, și așa nu se mai ocupă de ei, în credința, că orice muncă ulterioară le-ar fi cu totul zadarnică.

Dar iată ce ne zice în privința aceasta Sfântul Ioan Gură de aur în cuvântarea sa întâie despre Lazar: „Cine nu ne ascultă și ne respinge astăzi, poate ne va asculta și primii mâne; cine nu ne bagă în samă astăzi și mâne, poate va da ascultare cuvântării noastre după mai multe zile... Dacă lucrătorul de pământ pentru o vreme rea întâmplată odată, de douăori sau de mai multe ori, ar părăsi lucrarea pământului, atunci noi toți în curând ar trebui să perim de foame... Și fiindcă toți oamenii pricep aceasta, de aceea ei totdeauna cu bărbăție se apucă iarăși de îndeletnicirile lor, deși deatâtea ori s'au amăgit în așteptările lor... Când tu împrăștii sămânța în vâțăturei și ascultătorii nu o primesc și nu aduc rodul ascultării, tu totuși primești dela Dumnezeu plata cuvenită pentru sfățuirea ta... căci tu ai făcut tot ce atârna dela tine. Noi nu suntem respunzători pentru ceea ce fac ascultătorii noștri, ci suntem datori numai a le da sfaturi drepte. A-i îndemna este datoria noastră, iar a urma este a lor“.

Afel trebuie să facă păstorul adevărat la căutarea oilor celor ră-tăcite, adică preotul la îndreptarea

păcătoșilor de tot feliul. Pe unii îi va putea aduce la calea adevărului mai lesne și mai iute, pe alții mai anevoie și mai târziu, iar pe alții poate numai la sfârșitul vieții, cum s'a îndreptat și tâlhariul de pe cruce, și în fine pe alții niciodată, cum nu s'au îndreptat nici fariseii și cărturarii, nici celalalt tâlhariu de pe cruce și nici Iuda Iscarioteanul și împreună cu ei atâția alți păcătoși îndărătnici din toate veacurile.

Datorința medicilor este a se îngriji de vindecarea tuturor bolnavilor, și încă neîntrerupt, ori au, ori nu au nădejde de vindecare la toți. Dumnezeu ne zice nouă preoților: Voi sunteți datori a feri oile dela pășunile vătămate, de cisternele risipite și a le aduce la fântâna apei curgătoare întru viața de veci (Ioan IV. 14). De voi se ține a căuta pe cea perită din turmă, a îndrepta pe cea rătăcită, a lega pe cea rănită și a întări pe cea slabă (Ezechiel XXXIV. 16). Strigă neîncetat, că trimbița înaltă glasul și arată popoului meu greșelile lui (Isaia LVIII. 1). Predică cuvântul, stăruie cu vreme și fără de vreme, arată, roagă, conjură cu toată răbdarea și învătura (Ap. Pavel, epist. cătră Tim. IV. 2) Și: Al vostru este a binevesti săracilor, a mângăia pe cei întristați, a predica celor robiți iertarea (Luca IV. 18).

După pilda Mântuitorului păstorii dela începutul bisericii nu s'au înfricoșat de nimeni și de nimic și n'au cruțat nici o osteneală și jertfă pentru a putea aduce pe cei păcătoși la pocăință. Mulți creștini bogați din vechime și-au cheltuit toate averile, iar alții chiar și libertatea personală, pentru răscumpărarea creștinilor căzuți în robia păgânilor. Apostolul Pavel de multeori și-a espus viața predicând Evangelia (II. Cor. XI). Iar Iisus Cristos s'a dat însuși pe sine morții celei mai grele și mai rușinoase, pe cruce, pen-

tru răscumpărarea întregului neam omenesc din robia diavolului în care căzusem cu toții prin păcatul strămoșesc.

Apoi, dacă atâta osteneală arătăm pentru scăparea unui animal căzut în apă, în groapă ori în vre-o prăpastie, ca să nu piară acolo, ori pentru scăparea unui om din vre-o primejdie de moarte trupestă, — cu cât mai vartos suntem datori cu toții să ne îngrijim pentru scăparea semenilor noștri din primejdiile păcatului, cari le amenință viața sufletească, fericirea cea de veci. Și dacă atât de mult suntem lăudați de oameni pentru mântuirea cuiva din vre-o primejdie, ce i-a amenințat averea ori viața, și ne bucurăm, cu atât mai multă și mai mare ne va fi plata și bucuria în ceruri, dacă vom întoarce pe cei păcătoși la pocăință și-i vom putea reda Tatălui cresc întregi spre viața cea de veci. Mântuitorul ni-a zis: Mai mare bucurie va fi în ceru de un păcătos care se pocăiește, decât de nouăzeci și nouă de drepi, cărora nu le trebuie pocăință. (Luca XV. 7). Dar pentruca să ne putem face părtași și noi preoții de aceasta bucurie, în toate lucrurile slujba trebuie să ni-o facem deplin (II. Tim. IV. 5).

În tot cazul, trebuie să muncim însă neîncetat, chiar și fără orice speranță de rezultat, căci numai așa vom fi și noi acolo, unde va fi și stăpânul (Ioan XII. 26) și la judecata cea din urmă vom putea zice cu poetul: „Doamne, în lume cât am stat, Pre Tine te-am reprezentat“. Altcum vom fi aruncați și noi în întunerecul cel mai dinafară, unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților (Mat. XXV. 30).

Acestea sunt datorințele preoților dinafară față de familiile celor din închisori, și față de aceștia, după ce se eliberează. Noi preoții dela închisori adeseori trebuie să lu-

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andrei b. de Șaguna.

(Urmare.)

de Gh. Tulbure.

III. Instrucțiuni de școală.

Metropolitul Șaguna, a cărui țintă de viață și lucrare eră ridicarea poporului său la treapta de bunăstare și cultură pe care se aflau neamurile streine învecinate, eră lucru firesc, ca deja la începutul păstoririi sale să-și îndrepte grija asupra celui mai hotărâtor factor al vieții culturale, asupra *învățământului din școala populară*, — care pe atunci se afla în cele mai uniltoare condițiuni.

Școala română dela sate eră deci problema, care trebuia să-l preocupe pe Șaguna neîncetat; îmbunătățirea învățământului inferior, ridicarea de edificii școlare, pregătirea de dascăli sătești, creșterea și luminarea poporului prin cunoștința de carte românească a fost dintru început un punct cardinal în programul activității sale pastorale, a fost unul din scopurile, pentru realizarea cărora a depus jertfe și ostenele uriașe.

Din cadrul acestor preocupări rezultă și o samă de scrieri mărunte, de diferită natură, alcătuite pentru promovarea și regularea relațiilor de școală și învățământ.

Sub raportul acesta trebuie să amintim mai întâiu mulțimea *circularelor* sale în afaceri școlare, cari ne înfățișează în trăsături generale întreaga sa activitate pe terenul școlar.

Afară de acestea Șaguna a scris încă câteva *instrucțiuni didactice* pentru învățători și alți factori ai învățământului și nenumărați articoli în „Telegraful Român” în cestiuni mai însemnate din viața școlii confesionale.

Deși instrucțiunile acestea nu se pot considera ca lucrări de natură strict literară, ci sunt mai mult dispozițiuni privitoare la regularea și organizarea afacerilor școlare, câtă vreme însă din cuprinsul lor ni se desface o parte a activității lui Șaguna pe terenul cultural, ne vom opri și asupra lor, pe scurt.

Cele dintâi măsuri luate de Șaguna, pentru îmbunătățirea creșterii și a cultivării poporului prin școală, se cuprind într'un *circulăriu* al său din 23 Martie 1850, în care îndrumă preoțimea să țină catehizațiune cu tinerimea școlară, punând tuturor la inimă grija pentru școală, conlucrarea armonică cu organele politice și păzirea dispozițiunilor consistoriale.

Din mulțimea *circularelor* lui Șaguna în cestiunea școlară relevăm pe acela din 10 August 1854, care cuprinde o:

Ordinațiune arhierască

pentru rândul cel bun în școlile noastre populare.

Șaguna constată, că în predarea materialului de învățământ este necesară, mai presus de toate, o *ordine* recrută și de metodică învățământului.

În scopul introducerii acestei reguli dispune separarea școlarilor în *despărțăminte*, după învățăturile, care aceștia le vor învăța, iar obiectele de învățământ, potrivit cu această împărțire, le statorește în chipul următor:

Pentru clasa I normală:

I. Despărțire.

(Începători)

1. Abecedariul.
2. Bucoavna.
3. Scrierea.
4. Cântarea.

II. Despărțire.

(Cetitori)

1. Istoria biblică de rost.
2. Ciaslovul și Bucoavna.
3. Datorințele supușilor de rost.
4. Scrierea. 5. Cântarea.

Pentru clasa II normală:

I. Despărțire.

1. Urmarea Ciaslovului.
2. Catechizul mic de rost.
3. Aritmetica de rost.
4. Gramatica română.
5. Urmarea datorințelor supușilor.
6. Scrierea.
7. Cântarea.

II. Despărțire.

1. Urmarea Catechizului.
2. Urmarea Aritmeticii.
3. Urmarea Gramaticii rom.
4. Repetirea cărții întregi de spre datorințele supușilor.
5. Abecedariul nemțesc.
6. Scrierea.
7. Cântarea.

Pentru clasa III normală:

I. Despărțire.

1. Urmarea Catechizului.
2. Gramat. rom. cu concep-turi.
3. Gramatica nemțescă.
4. Urmarea Aritmeticii.
5. Geografia.
6. Istoria.
7. Scrierea.
8. Cântarea.

II. Despărțire.

1. Repetirea Catechizului întreg.
2. Gram. rom. cu concepturi.
3. Gramat. nemțescă.
4. Urmarea Aritmeticii.
5. Urmarea Geografiei.
6. Urmarea Istoriei.
7. Scrierea.
8. Cântarea.

(Va urma).

crăm în pământ cu totul neîngrijit iar dacă l-am curățit de petri, de spini și de buruieni, și dacă l-am arat și am sămănat în el sămânța cea bună, — datorința preoților din afară este, ca să privegheze, ca nu cumva vrăjmașul să vină noaptea și să samene neghină; buruienile ce s'ar arăta să le plivească, și holda să o ude din isvorul apei celei vie, ca să aducă roduri spre viața cea de veci.

Multe familii nu s'ar demoraliza și risipi, spre nefericirea lor și spre paguba bisericii, a neamului și a statului, dacă s'ar îngriji cineva de ele până când unii dintre membrii lor sunt în prinsori, și mulți păcătoși eliberați din închisori n'ar cădea din nou în prăpastia păcatului, dacă societatea după eliberare nu i-ar lăpăda cu totul din sinul seu, ci i-ar sprijini materialmente până când ar căpăta de lucru, și mai cu samă dacă preoții din afară încă s'ar interesa de ei, ca să nu recadă moralicește, până când li s'ar mai întâri voința spre bine și ar putea rezista și singuri multelor ispite externe și interne ale păcatelor de tot felul.

Deci să li se dea acest sprijin și acestor nefericiți ai societății, căci și ei sunt fiii lui Avram, și Dumnezeu voește, ca și ei să fie vii, pentruca așa, după cuvintele Sfintei Scripturi, făcându-ne toți slujba deplin, să scăpăm în lumea aceasta de muștrarea conștiinței, iar la judecata cea din urmă cu bucurie să ne putem arăta înaintea dreptului judecător purtând în mâni mănunchele noastre (Ps. CXXV. 6).

Alexandru Mocsonyi despre dreptul electoral.

Legea electorală pe care o avem astăzi a fost votată, sancționată și promulgată în anul 1874. Era însă să se aducă la anul 1872, cam în aceeași textură, dar atunci opoziția maghiară din dietă, sprijinită de deputații naționaliști, români și sârbi, a împiedecat votarea legii, al cărei ascuțit era îndreptat în prima linie în contra naționalităților nemaghiare. Atât opoziția maghiară, cât mai ales deputații naționaliști au pledat atunci cu multă căldură pentru introducerea *votului universal* și ștergerea censului; și înscenând prima obstrucție în dieta țării noastre, au adus guvernul la capitulare, pentrucă și-a retras proiectul de lege, când se începuse discuția specială asupra lui. Cu ocazia aceasta acestei frumoase campanii parlamentare a vorbit și deputatul naționalist *Alexandru Mocsonyi*, mult regretatul nostru fruntaș, care și-a spus cu multă temeinicie și competență părerea asupra dreptului electoral, care nu poate să fie dat pe baza censului, ci numai în mod egal, ca *vot universal*, de care să se bucure toți cetățenii, cari poartă sarcinile în stat.

Ori cum se va rezolva la toamnă criza guvernamentală la noi, amânată numai din motive de oportunitate, o nouă lege electorală va trebui să ni se dea, vină la putere ori și cine. Credem deci, că e bine să cunoaștem părerea, pe care le-a avut și le-a exprimat în parlamentul țării cel mai înțelept politician al nostru, regretatul *Alexandru Mocsonyi*, cu privire la *votul universal*, egal, direct și secret, care e și idealul nostru, și de aceea reproducem remarcabilele sale vorbiri, rostite în dietă la anul 1872, cu ocazia unei discuții asupra legii electorale, prezentată dietei din partea guvernului presidat de contele *Lonyai*.

La discuția generală, în ședința din 26 Februarie 1872, deputatul naționalist român *Alexandru Mocsonyi* a vorbit următoarele:

„Onorată cameră! Eu încă sunt de părere, că guvernul nu poate fi scos de sub acuză neîmplinirii datorinței sale, când el, în butul defectelor adânc pătrunzătoare și prea esențiale ale legii electorale dela 1848, fără să aducă motive bine întemeiate, vine și subterne camerei un proiect de lege, care, precum au arătat mai mulți onorați domni deputați, înaintea mea, și încă, după părerea mea, cu argumente neresturnabile, nu conține nici acele fărâmi de îmbunătățiri ce le așteptăm, ci în multe privințe vărește censul între margini și mai restrânse. Eu

sunt de părere, că votul universal e unicul și singurul care corespunde pe deplin recerințelor unei dezvoltări libere. Din aceste considerațiuni, onorată cameră, de astădată îmi ridic glasul fiind condus de o intențiune dublă, adeică: vreau să arăt înaintea de toate, că ori ce cens, din principiu e rău, de oarese este în contra dezvoltării libere, iar mai departe vreau demonstra, că guvernul prin nepăsarea sa în privința aceasta nici decum n'a promovat interesele bine combinate ale țării, ci alte interese a avut înaintea ochilor.

Cu privire la chestiunea censului, sunt de părere, că acela nici nu se poate apăra în mod teoretic. Onoratul condeputat *Kemény Gábor*, care în vorbirea sa de ieri a demonstrat de nou, că nu este nimic atât de rău, nimic atât de nedrept aici sub soare, ce nu s'ar putea apăra numai dacă cineva are destulă bunăvoință de a o face aceasta, în trei cuvinte a stabilit teoria censului. El adeică în liberalismul său a mers până acolo, încât a zis, că din partea sa, dorește să primim, între marginile constituțiunii, ori ce religie, orice naționalitate, fără nici o deosebire, și se înzestrăm cu drept de alegere pe toți aceia, cari sunt cetățeni ai patriei, independenți, inteligenți și patrioți.

A avut toată dreptatea dl deputat, când le-a spus acestes, ca un partinitor al censului, de oarese astăzi acesta e punctul de mănecare a fiecărei teorii de cens. Însă, domnul condeputat a uitat aceea, că e imposibilitate psihologică a cunoaște calificațiunile de independență, inteligență și patriotism din faptele exterioare, despre cari nu putem ști dacă stau în vre-o legătură intimă rațională și naturală cu acele calificațiuni, astfel, ca cel puțin pe dindeparte să corespundă într-o oarecă presumpțiune de drept. Apoi acesta e punctul de mănecare al fiecărei teorii de cens.

Averea, în diferitele ei graduri, cum și diferitele moduri de ocupațiune, totdeauna vor avea influența asupra traiului și modului de traiu al individului. Asemenea vor fi cu influență și asupra părerilor despre viață, astfel, încât știm, că agronomul, industriașul, comerciantul, învățatul, bărbatul de stat, fiecare din alt punct de vedere consideră viața, fiecare altceva așteaptă dela puterea de stat, altceva dela lumea mare, alte speranțe îl conduc și alte interese îi dau putere de activitate. Dar cu toate acestea, onorată cameră, eu cred, că ar fi o rădăcire prea mare, când am presupune, că modul de traiu și de ocupațiune ar fi în stare să desbrace pe individ și individualitatea de toate însușirile sale naturale. Aceasta e o rădăcire atât de mare, pe care viața de toate zilele o combate cu mii de exemple.

După părerea mea, censul stă în contrast cu dreptul. La regularea, nu practic, ci teoretică a censului, lipsește orice bază, pe care ne-am putea răzîmi. De aci vine aceea ce onoratul domn condeputat *Mocșary* a observat în mod prea excelent, că toate censurile se clatină atât de tare, precum o dovedesc aceasta și nenumăratele sisteme de alegere.

La regularea teoretică a censului nici umbra dreptului nu se poate observa. Punctul obiectiv pe care ar trebui să ne răzîmăm, nu se află nicăire; baza e totdeauna volnicia arbitrarului, a acestui mai mare inamic al fiecărei dezvoltări libere. Din aceste considerațiuni, onorată cameră, eu din partemi, precum m'am exprimat și de altădată, chestiunea censului numai din punctul de vedere social pot să o iau în socotință.

Eu așa cred, că toate chestiunile de cens sunt chestiuni sociale. Societatea nu e un întreg simplu, ci ea este sistemul claselor dezvoltate în decursul timpului istoric. Precum la singulari, așa și la clase, unul, ori poate mai mulți, cari tocmă se află în posesiunea factorilor supremației naturale, pun mâna pe frânele stăpânirii naturale. Tendința naturală a clasei acesteia va fi totdeauna aceea, să-și întărească stăpânirea pe baze cât se poate mai puternice. Calea cea mai simplă și mai naturală spre aceasta este, dacă poate să pună mâna pe potestatea de stat, iar spre acest sfârșit censul este cel mai natural și mai simplu mijloc. De aceea, la regularea censului, dupăcum ne arată viața practică și ne dovedește istoria, nici când nu servesc de base principiile de drept, nici combinațiuni matematice, ci censul va fi totdeauna corăspunzător caracteristicii ce o va fi având clasa domnitoare, adeică cens de naștere și de avere. Cel din urmă căreși va fi mai mare sau mai mic, dupăcum membrii mai puțin avuți ai clasei domnitoare vor posedea avere mai mare ori mai mică.

Astfel se face censul pretutindenea, unde el se face cu conștiință. Însă, onorată cameră, tocmă pentrucă censul se face astfel, pentrucă înțelesul practic al censului nu e altceva, decât asigurarea

domniei măestrite a clasei domnitoare, eu așa cred, că censul stă în directă contradicție cu ideea statului, care nici odată nu poate avea destinațiunea să reprezinte unele clase singurate în contul totalității, spre dauna marelui întreg.

Din această contradicție a censului față cu ideea statului urmează trei scăderi principale. Fiecare domnie naturală e bazată pe doi factori, pe *inteligență* și *avere*. Censul e aceea, ce devolvă inteligența, măcar că tocmă aceasta e ce face, ca domnia naturală să fie binefăcătoare. Un alt defect esențial al censului este, că clasa aceea, care de prezent se află în posesiunea unei domniri măestrite, având acum la dispozițiune un nou mijloc pentru a-și promova interesele proprii pe contul și în detrimentul totalității, cu mai mult efect și mai cu grăbire își va realiza tendințele sale, însă prin aceasta cu atât mai mult se vor ascuți contrastele clasei.

Acasta este o regulă atât de bazată pe experiența scoasă din istorie, încât fără nici un scrupul pot să spun, că nu există vre-o dispozițiune legală, care să nu reprezinte interesele clasei domnitoare din respectivul timp. Numai asupra unui lucru fie-mi permis să atrag atențiunea onoratei camere, și anume, asupra legilor din Anglia, cu privire la cereale. Știm, că legile acestea în restimp de 35 de ani au fost obiectul discuțiilor parlamentare, și știm și aceea, că numai dupăce în Irlanda a grasat o foamete mare, care a luat jertfe cu sutele, s'au sters acele restrângeri, cari nici într-o privință nu se pot motiva prin rațiune.

Și dacă vreau întreba, că ce poate fi cauza la aceasta, răspunsul apariat nu poate fi altul, decât acela, ca pe acel timp clasa proprietarilor de pământ avea asigurată o domnie măestrită în parlament, și n'a știut să combine ștergerea legii de cereale cu interesele sale, fals înțelese. De unde a urmat, că nici n'a voit să șteargă acea lege!

Nenumărate exemple aș putea să înșir, însă nu voesc să obosesc atențiunea onoratei camere. (S'auzim!) Una însă totuși fie-mi permis să amintesc. Așa cred, că nime nu s'a îndoește despre aceea, că numai pe lângă estinsul piedestal al domniei măestrite a interesului de clase a putut să se ridice acel grandios sistem al feudalismului, care a pus în catășe pământul, individul, lucrul și cugetarea.

A treia scădere principală a censului e aceea, și aceasta zace în natura omului, că clasa domnitoare, cu forțe artificiale se identifică pe sine și interesele sale cu statul, și astfel espune statul la atacurile îndreptate în contra claselor singurate. Istoria nu numai un exemplu ne arată în privința aceea, că organismul statului n'a fost în stare să respingă acele atacuri.

(Va urma).

Dela Academia Română.

(Fine).

3. *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1910, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Dec. 1909.

4. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria școlii la Români de pretutindeni până la anul 1866.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Dec. 1910.

5. *Premiul Năsturel*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Înrăuririle curenților străine în evoluțiunea limbii și literaturii române în secolul XIX.

6. *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Studiul despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Dec. 1912.

7. *Premiul Elade-Rădulescu*, de 2.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: Artă religioasă și artă casnică la Români (cu excluderea arhitecturii).

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Dec. 1913.

8. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911 sau în oricare sesiune următoare, ce-

lei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.

9. *Premiul Năsturel*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1910, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Genealogia Basarabilor.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Dec. 1909.

10. *Premiul G. Șin. Marin*, de 2000 lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului se va da în sesiunea generală din 1910 celei mai bune lucrări asupra subiectului:

Expunerea tuturor felurilor de intervențiune a Statului în relațiunile dintre capital și muncă în folosul muncitorilor.

11. *Premiul Alamaichi*, de 5000 lei, divizibil se va da în sesiunea generală din 1911 celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Desvoltarea boerilor în principatele române.

Terminul prezentării manuscriptelor este până la 31 Dec. 1910.

12. *Premiul Neuschotz*, de 2000 lei, se va da în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Modificarea traiului și moravurilor noastre în secolul al XIX-lea.

13. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea Principatelor române înainte de Domniile fanarioți.

14. *Premiul Năsturel*, de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub regulamentul organic până la 1848.

15. *Premiul Alina Știrbei*, se va da în sesiunea generală din 1914, pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Principiile morale creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor lor.

Terminul prezentării manuscriptului este până la 31 Dec. 1913.

16. *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Sentimentul religios în populația noastră rurală.

17. *Premiul Lazăr*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Animalele domestice din România.

18. *Premiul Năsturel*, de 5000 lei, se va da în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul culeșurilor de petrol din Moldova.

19. *Premiul Anastasia Fătu*, de 3000 lei, se va da în sesiunea generală din 1911, celei mai bune lucrări scrise în limba română și cuprinzând:

Harta geologică amănunțită a unuia din județele: Suceava, Tulcea sau Mehedinți.

20. *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din anul 1912, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cercetări originale asupra pelagrei.

21. *Premiul Lazăr*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1915, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Starea țaranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic.

22. *Premiul Neuschotz*, de 2000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1913, celei mai bune lucrări se va da în limba română despre:

Cromatică poporului român adeică: modul de a văpsi (boi) țesăturile de lăută, mătase, bumbac, etc. precum și peile, lemnele, casele, ouăle de Paști.

23. *Premiul Năsturel*, de 5000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Studiul tăntărilor din România, ca propagatori al malariei, și cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestor boale.

24. *Marele premiu militar General Ioan Carp și Maria Carp*, de 7000 lei, se va da în sesiunea generală din 1912 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Cum a fost și ce a fost armata pentru națiunea română dela colonizarea Daciei și până la desființarea ostilităților pământene.

Terminalul prezentării până la 31 Dec. 1911.

NOUȚĂȚI.

Dela Șomcuta-mare. După adunarea de Duminecă dela Heanda, s'a ținut în ziua următoare Luni, la Sf. Ilie, o adunare de popor în Șomcuta-mare. Au fost de față la trei mii de oameni. Adunarea, deschisă de protopopul Serbu, a proclamat de președinte pe dl N. Nyilvan, avocat și de notar pe dl S. Buteanu. Au cuvântat d-nii Vaida, T. Mihali, Tripon, Vlad și Goga. S'a votat încredere deputaților naționaliști stăruindu-se pentru realizarea sufragiului universal.

Medicii români din Viena au redactat un răspuns la apelul dlui Dr. Rejtő Sándor și la declarația dlui Dr. Aug. Dumitreanu în afacerea memoriului medicilor din România. Medicii din Viena, români originari din Ungaria, de o parte condamnă în termeni aspri declarația făcută de doctorul Dumitreanu (care, se știe, a desaprobat atitudinea medicilor din România); de altă parte, vienezii își exprimă sincerile mulțumiri colegilor din țara românească pentru iubirea arătată în memoriul lor față de românii din Ungaria. Răspunsul din Viena este semnat de d-nii: Dr. Ciureu, Dr. Em. Doctor, Dr. C. Mândrilă, Dr. Lezar Popovici, Dr. M. Sturza și Dr. Ios. Turcu.

Sfințire de casă. Dl Anton Moosonyi de Foeni și-a ridicat o impunătoare clădire în piața Elisabeta din Budapesta. Terminată clădirea, s'a făcut sfințirea ei Duminecă la amiază, după rânduiala bisericilor noastre. A slujit părintele protosinghel, P. C. Sa Ghenadie Bogoevici din Budapesta.

Alegere de preot. În comuna Fizeș, tractul Devei, a fost ales preot absolventul de teologie *Alecsandru Stoica*, cu 99 voturi.

Aromânii, care aveau să-și țină în 10 Iulie primul congres național, nu s'au întrunit. Ziarul „Românul dela Pind” spune, că abea opt comune aromâne au fost reprezentate din cele 80, câte au fost invitate. Congresul se zice că n'a reușit, pentru că nu s'au făcut la timp pregătirile necesare. S'a exprimat dorința, ca să se țină negreșit congresul la toamnă, și să fie anunțați despre mișcarea aceasta atât aromânii din străinătate, cât și „Societatea de cultură macedo-română” din București.

Țarul tuturor rușilor, după ce a avut o întrevedere cu președintele republicii franceze și cu regele Angliei, va face o vizită și sultanului la Constantinopol.

Hotărâre anulată. În primăvara a acestui an fusese osândit dl Cornel Isacu, comerciant în Sebeșul-săseș, la o amendă de 20 cor. pentru un anunț tricolor afișat în prăvălia sa. Făcând recurs la a doua instanță hotărârea a fost anulată pentru motivul, că colorile nu erau ale țării românești; prin urmare afișul nici nu conținea nimic „primejdios” pentru patria comună.

Esperantiștii. În săptămâna aceasta s'a ținut în București cel dintâi congres esperantist internațional, la care au participat adepți ai limbii lui Zamenhof din România, Sărbia și Bulgaria. S'au desbătut chestiuni privitoare la limba esperanto, s'a cântat, s'au jucat mici piese în limba aceasta, — o limbă, care deși nu se pare frumoasă, însă e ușoară și face progrese din ce în ce mai mari. Viitorul congres se va ține în Sărbia.

Pentru preotul Hlinka. Ziarul slovac „Slovenski Tizdennik” scrie, că deputatul Hodza a prezentat ministrului de justiție o petiție subscrisă de peste 3 mii de slovaci, cari cer Maiestății Sale grațierea preotului Hlinka.

Reuniunea învățătorilor bănățeni din dieceza Aradului și-a ținut în zilele acestea adunarea gen. la Lipova. Au citit disertațiunile dna Aurelia Păcățianu și dl A. Nevrinceanu. Dintre hotărârile adoptate pomenim: să se organizeze pe temeuri mai solide conferențele metodice învățătoresci; măritul congres bisericesc să fie rugat a pune provizor în practică planul de învățământ elaborat și a deschide asupra lui o anchetă mai întinsă. — La concert și la teatru a fost de față un public foarte numărös. Dirigentul corului a fost dl Iuliu Patici. Cu prilejul serbărilor s'a aranjat și o expoziție de obiecte, organizată de președintele reuniunii, dl I. Vuia, cu concursul societății române din partea locului. S'au expus mai ales obiecte de industrie românească.

Expoziție de tablouri. Secțiunea sibiiană a reuniunii săsești „Sebastian Hann” aranjează o expoziție de portrete în Sibiu. Expoziția se va deschide în luna aceasta și va dura până la începutul lui Septemvrie. Se vor espune tablouri originale în ulei, aquarele, pasteluri, desemnuri, litografii, stampe, care au o valoare artistică sau sunt de interes cultural istoric.

Din „izvorul minunilor.” La Stăna de Vale, locul de cură și proprietatea episcopiei dela Oradea-mare, se află așa zisul „izvor al minunilor”. În acest izvor, făcându-se în zilele trecute ceva reparaturi, lucrătorii au găsit o grămadă de monete de argint și de aramă de pe vremea lui Leopold II și din vremile noastre. Faptul se explică în urma împrejurării, că cei ce se scaldă în „izvorul minunilor”, de obicei aruncă după scaldă câte-un ban în apă, — ca baia să fie și mai de leac.

Avere uriașă. O persoană, care stă aproape de bogățiașii evrei Rothschild, a făcut socoteala asupra averii private a membrilor acestei familii din Viena, Londra, Frankfurt și Paris, pretinzându-se la zece miliarde de coroane. Cei mai „săraci” sunt Rothschildzii din Viena, cu avere de 500 milioane de coroane, mai bogați decât toți sunt cei din Londra.

Un club al damelor. În America femeilor le este interzis fumatul în restaurante, cafenele și alte localuri publice. Or ce damă fie ea din cea mai aleasă societate, este poftită să iasă afară din local, dacă încearcă să fumeze. Așa a pățit nu de mult soția unui cunoscut lord englez. Doamna a trebuit, cu toate protestele să părăsească restaurantul, unde se afla cu bărbatul său de oarece, după masă aprinse o țigară. Spre a feri pe dame de aceste neplăceri, o societate a ridicat în New York un palat luxos, unde s'a aranjat un fel de cafenea, la care numai femeile au voie să vină, să oitească ziare, să joace diferite jocuri și mai ales să fumeze.

Compozițiile inedite ale lui Porumbescu au fost preluate în luna trecută reuniunii de cântări „Ciprian Porumbescu” din Suceava. Sunt peste două sute de compoziții, și conțin: liturgii pentru cor bărbătesc și mixt, exioane, psalmi, un oratoriu pentru Vinerea mare, precum și numărăse cântece lumești pentru voci, orchestră, pian, vioară. Comitetul reuniunii a primit toate compozițiile acestea prin act notarial dela dl Liviu Rațiu, funcționar de tren în Câmpulung și cumnat al compozitorului. Reuniunea va începe cât de curând cu tipărirea compozițiilor inedite ale regretatului Porumbescu.

Concurs pentru monografii de ale comunelor. „Cercul Galilei” (filiala dela Universitate) publică un concurs de monografii cu tema: „Monografia economică și socială a unei comune din Ungaria”. Premiul I 100 coroane, premiul II 50 coroane, premiul III 30 coroane. Lucrările să nu se extindă pe mai mult decât 1—2 coale tipar format 8. Poate să ia parte la concurs oricare student universitar sau dela vre-o școală înaltă. Terminalul prezentării lucrărilor: 1 Noemvrie st. n. și vor fi a se adresa președintelui cercului numit: Budapesta (IV. Károlyk-ut 15, II). Doritorilor de a lua parte la concurs li se trimite la cerere schița materiei ce va trebui să conțină monografia.

Zidire de biserică. Primim următoarele: Ruinându-se biserica veche din comuna Ormindea, tractul Zarand, comuna noastră bisericească cu aprobarea Prea Ven. Consistorului Sibiului a început a zidi biserică nouă de piatră și în stil bizantin. Neavând comuna avere, o parte din spese de zidire s'au repartizat între popor, iar pentru adunarea restului de bani s'a înființat un fond de zidire. Numele tuturor contribuienților se introduc într'un album comemorativ, care se păstrează în biserică, iar numele acelor cari contribuiesc cu o sumă de cel puțin 50 cor., se eternizează și cu litere de aur pe o piatră de marmură așezată deasupra ușii bisericii, afară de aceea numele lor vor fi pomenite în biserică în fie care an la Bunevestire. Orice dar va fi primit cu mulțumire. Ormindea, 15/28 Iulie 1909. *Nicolau Popp* preot.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Titu Morariu, paroh (Berghin), soția sa Victoria n. Patachi și copila lor Dorica, câte 20 bani; Moise Micu, paroh (Poiana mărului) 1 cor.; dna Ana Râmbeșu n. Micu soție de notar (Poiana mărului) și ficia sa Genica, 2 cor.; Dr. Ioan Moldovan, cand. de adv. (Medias) soția sa Evelina n. Ivan și ficia lor Evelina-Hortenzia, 1 cor. și Valeria Olariu n. Tordășianu, 10 bani.

Dans la băile din Ocna. Administrația băilor din Ocna Sibiului aranjează în localitățile cele nouă *dans Sămbătă* în 7 August n. Intrarea: 1 cor. de o persoană, 2 cor. de familie. Începutul la 9 ore sara. Altă invitare, decât pe cale ziaristică, nu se face.

Petrecere în Fofeldea. Tinerimea academică de pe valea Hărtibaciului invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă, în 8 August st. n. 1909 la 3 ore p. m. în pădurea comunei Fofeldea „La Băila”, precum și la concertul ce va urma seara la 8 oare în sala școlii din Fofeldea. Intrarea benevolă. Venitul e destinat pentru biblioteca școlii din loc.

Industria franceză de vin a suferit în anii din urmă mult de nenorociri elementare și în timpul din urmă calitatea vinurilor e mai rea. Toți cari au judecat cu băgare de seamă felurile de vin au constatat că și vinurile de șampanie franceză sunt mai slabe. Se poate multumi numai prevențiunii, că șampania franceză mai află încă la noi o bună trecere, cu toate că avem în Ungaria fabrici de șampanie, cari fabrică șampania din cele mai bune feluri de struguri, ba chiar la ultima expoziție din Pêrs a ajuns la cea mai mare recunoaștere, la diplome de onoare. Și aceea este „Andrényi Szo”.

Oficială.

Pentru a putea termina încheierea socotelei dotațiunii dela stat on. domni preoți, cari nu au primit încă întregirea, sunt rugați să-și înainteze chitanțele imediat oficiului de casă.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Onorații membri ai despărțământului Murăș-Oșorheiu al „Asociațiunii pentru lit. și cult. pop. român”, precum și toți spriginitorii acestei instituțiuni sunt invitați a lua parte la

Adunarea cercuală,

ce se va ține la 16/29 August a. c. la 3 ore d. s. în școala conf. gr. cat. din comuna Sămartinul de câmpie.

Ordinea de zi:

1. Participarea la serviciul divin al Inzeratului și alocutarea vorbirii ținute de preotul local despre scopul adunării.
2. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
3. Raportul comitetului.
4. Raportul casarului și biblioteca-ului.
5. Alegerea comisiunilor necesare.
6. „Urmările alcoolismului”, disertație de Oct. German, teolog.
7. Alte disertațiuni, ce se vor insinua la directorul despărțământului cu 24 ore înainte de adunare.
8. Raportul comisiunilor.
9. Alegerea alor doi delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii.
10. Alegerea alor doi membri pentru verificarea protocolului.
11. Eventuale propuneri.
12. Închiderea adunării.

Cu această ocaziune se va aranja în favorul bisericii din Sămartinul-de-câmpie o petrecere împreună cu concert.

Murăș-Oșorheiu, la 31 Iulie 1909.

Stefan Russu
director.

Vasile Tătar
secretar

Cărți și reviste.

Anuarul XXXIII al gimn. român gr. or. din Brad și al școlii primare, pe al 40-lea an școlar 1908/9, publicat de *Stefan Albu*, director-sub. Cuprinde: Noțiuni de poezie populară, de prof. Dr. Tr. Suciu, și date școlare. Personalul didactic constă din 6 prof. ord., 2 inv., 1 catehet și 1 medic al institutului. Biblioteca centrală are peste 6000 volume și fascicule. Școlari examinați: la gimnaziu în 4 clase 136, la școala elementară în cl. III-IV 40. Din fondul pentru „masa studenților” s'a dat ajutoare la 29 elevi aproape 900 cor. Fondul acesta trece peste 22 de mii cor. Corpul didactic mai administrează și alte trei fonduri, în sumă de peste 21 mii de coroane.

„Luceafărul” nr. 14—15, a apărut cu următorul sumar: Ioan Gorun: Un vis neîmplinit. Simina Bran: Eu nu sunt vioareana... (poezie). Caton Theodorian: Ceasul rău. I. Borgia: Odiseu (poezie). O. C. Tăslăuanu: Mobile românești. I. U. Soriciu: Fragment (poezie). I. Agărbiceanu: O aniversare. Victor Eftimiu: De departe (poezie). A. Vlahuță: O școală. V. Stoica: Un mormânt (poezie). N. Dunăreanu: Dugmanul. Vasile Stoica: Din străini (poezie). G. Rotică: Voi și noi (poezie). x. y.: Unui Englez (poezie). Y.: Închinare (poezie). E. Hodos: I. Turgheniev: Ceasul. A. Cotruș: Dorului (poezie). X: Dailirium (poezie). Dări de seamă: C. Ș. Făgețel: Verde ii iar verde; S. Teodorescu-Kirileanu: Poezi popularale cu cuprins moral (E. Hodos). Pericle Papahagi: „Scriitorii aromâni în secolul al XVIII-lea” (i) M. Străjan: Nerins. Cronica: Un galimatias academic. Dl Vlahuță și Academia. Din viața lui Eminescu. Centenare (Darwin, Mercœur). Școale și ateliere de industrie națională. „O piatră în baltă”. Știri. Poșta Redacției. — Bibliografie. 20 ilustrații după mobile țărănești din Bucovina.

Un maghiar să bea numai apă minerală ungară.

Societatea pe acții pentru
exploatarea și exportul de

ape minerale ungare

Budapest, V.,
Báthory-utca 5,

aduce în circulație numai apă minerală, naturală ungară.

Prețul unei litre cu schimbul sticlei:

Boldizsár de Borsec, contra suferințelor cronice de stomah
Borsec, fântâna principală, contra gichtului
Kossuth de Borsec, contra anemiei
Matild de Bodok, apă acră alcalică
Baross, contra suferinței de răuruchi

Borhegyi, pentru întărirea urinei
Boholt, apă răcoritoare
Előpatak, contra gâlbănărei
Maria de Rakosul de sus, contra catarului de gât
Hargitaligeti, beaură răcoritoare

Horgász, producător de apetit
Káson fântâna principală (Salutaris) cu iod și lithium
Repáti, apă acră
Selters săcuian, contra suferinței cronice de stomah
Stoika, contra boalei de rinichi

Intrebați medicul D-Voastră și veți auzi, că rezultatul vindecător

al apei naturale minerale

și plăcutul ei gust nu e de comparat cu alte ape gazoase artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare se pot înlocui toate apele vindecătoare din străinătate.

Depozite la: I. B. Misselbacher și L. Fuchs în Sibiu.

Nr. 600—1909.

[256] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa III-a **Rodbav**, protopresbiteratul Agnitei, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conf. normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul susindicat și cu prealabila încunoaștințare a acestuia să se prezinte în v. Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta sau oficia și cuvânta.

Agnita, 17 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Agnitei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 408.

(257) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a din **Oarda de sus**, protopresbiteratul Sebeșului, devenită vacantă în urma pensionării parohului **Ioan Muntean**, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții vor înainta cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul anunțat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până cu 8 zile înainte de alegere au a se prezenta în parohie, pentru a cânta în biserică, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 17 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean,
protopresbiter.

Nr. 518/1909

(253) 1—3

Concurs.

La școala rom. gr. or. din **Preșmer** protopresbiteratul Brașovului, a devenit vacant un post de învățător, pentru a cărui ocupare să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele: 600 cor. și cuartir natural sau eventual 80 cor. bani de cuartir. Doritorii de a compete să-și îndrepte concursele la oficiul protopresbiteral al Brașovului instruite conform legilor în vigoare, având alesul a prevedea învățământul și în școala de repetiție.

Preșmer, în 16 Iulie 1909.

Comitetul paroh. rom. gr. or.

Georg Ludu
prezident.

Irodion Frateș
not. comit.

Vidi:

Vasilie Voina,
protopresbiter.

Nr. 460—1909.

(461) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Blașfalău inferior** cu salariu de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor; cuartir, lemne de foc și grădină.

2. **Blașfalău superior** cu salariu anual de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor; cuartir, lemne de foc și grădină.

3. **Caila** cu salariu de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor; cuartir, lemne de foc și grădină.

Cu 1 Septembrie a anului 1910 se va înregistra salariile la 1000 cor. parte din mijloacele proprii parte din ajutorul dela stat.

Cei aleși se îndatorează a intra în școala de repetiție, a conduce școala de primar, a cânta în Dumineci și sârbători cu elevii la sta. liturgie, a înființa coruri bisericesti și a instrui în școalele de adulți.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs instruite cu documentele necesare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Blașfalău de sus în 16 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiteral ortodox-român al Bistriței în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Bălan
adm. prot.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceste. Se capătă gratuit și franco prin

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Nr. 10840/1909.

[243] 2—2

Aviz de târg Timișan.

Târgul de țară dela sf. Iacob, anul curent se va ține în Timișoara din 12 August a. c. până inclusive 16 August.

Mânarea în târg a tot felul de animale e permisă din 12 l. c. Joi dela 5 oare dimineața.

Timișoara, 7 Iulie 1909.

Dela căpitănatul suprem orășenesc:

Francisc Beé
căpitănat suprem.

Nr. 263/909.

[259] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea în mod definitiv a posturilor vacante de învățători la școalele confesionale gr. ort. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Câmpuri-Surdac** salariu anual 1000 cor. din cassa bisericeii, cuartir corăspunzător și grădină de legumi.

Dela învățător se recere să aibă cunoștință bună muzicală, căci va avea a instrui și a conduce mai departe corul bisericesc deja existent. Va instrui și copiii de școală în cântări prin cunoașterea notelor. Va prevedea învățământul și în școala de repetiție.

Cei apți în a conduce — orchestră, fanfară — vor fi preferiți.

2. **Gothatea** salariu 800 cor. în bani gata, ori 11 jugăre de pământ, cuartir,

lemne și grădină în natură ori relut de 20 cor.

Alesul învățător va fi obligat a instrui copiii în cântările bisericești a cânta cu ei în biserică și a prevedea cântările de strană. Totodată să fie pricepător de muzică spre a putea face cor cu timpul.

Cu începutul anului viitor salariul fundamental se va ridica conform legii la 1000 cor. solvit din cassa bisericeii.

3. **Visca** salariu 600 cor., cuartir în natură, lemnele trebuincioase de foc și grădină. Cu anul viitor salariu fundamental de 1000 cor. solvit din cassa bisericeii.

4. **Gialacuta** salariu 600 cor., cuartir și lemne, grădină în natură ori relut de 20 cor. Cu începutul anului viitor se va ridica la 1000 cor. prin ajutor dela stat.

5. **Brașeu** salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc, grădină în natură. Cu începutul anului viitor salariu fundamental de 1000 cor. prin întregire dela stat.

Cuincuenalele se compută începând dela alegere numai după cinci (5) ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurenții la aceste posturi au ași așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în v. o. Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a face cunoștință cu poporul și pentru ași arăta dexteritatea în cântări.

Ilia, la 14 Iulie v. 1909.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. rom. al Iliei în conțelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopresbiter.

Publicațiune.

Comuna bis. **Uagra** protopresbiteratul Cohalmului dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minnuende, zidirea școalei române elementare din Ungra.

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ține **Duminecă în 2/15 August a. c.** la 2 oare în școala gr. or. din Ungra.

Planul și preliminarul de spese aprobat de Prea Ven. Cons. Arhidiecnzan Nr. 3405 din 19 Martie a. c. cât și de comisiunea administrativă din 1909. Condițiunile mai amănunțite se pot vedea până la ziua licitațiunei în cancelaria of. par. din Ungra.

Prețul strigărei este de 5657 cor. 92 fil. Licitații au a depune 10% vadiu, dela prețul strigărei, în bani gata sau în hârtii de preț iar ofertele închise au a se înainta la of. par. până la 12 ore în ziua licitațiunei.

Ungra, în 20 Iulie v. 1909.

Sofroniu Roșca
paroh gr. or.

Ioan Cozac.
ep. I.

(258) 1—3

Muschong, Baia Buziaș.

Apă minerală Phönix de Buziaș

vindecă și improspătează. Ajută admirabil la boale de răunchi și beșica udului, la catarurile cronice de răunchi, la formări de piatră urinală și la boalele cataralice ale organelor pentru aer și a organelor de separare. Recomandată de medici. Depozit general în Sibiiu la firma **Carol Albrecht.**

(208) 5—12

„ALBINA”, Institut de credit și de economii în Sibiiu.

(264) 1—1

Incheierea semestrală cu 30 Iunie 1909.**ACTIVE.****CONTUL BILANȚULUI.****PASIVE.**

	K	f		K	f
Cassa în număr	61,351	59	Capital social: 15,000 acțiuni à K 200	3,000,000	—
Monete	382	27	Fondul de rezervă al acționarilor	373,000	—
Cambii de bancă	14,754,396	94	Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	500,000	—
Credite cambiale cu acoperire ipot.	2,094,244	47	Fondul special de rezervă	136,625	05
Impr. ipot. în scrisuri fonc.	9,147,692	81	Fondul de penziune al funcționarilor	626,408	—
„ „ în număr	384,574	35	Depuneri spre fructificare	17,776,536	32
Credite de cont curent	3,405,699	77	Scrisuri fonciare cu 5% în florini în circulațiune	804,000	—
Credite personale	1,377,022	—	Scrisuri fonciare cu 5% în coroane în circulațiune	3,581,000	—
Avansuri pe efecte publice	55,256	—	Scrisuri fonciare cu 4 1/2 %	2,544,000	—
Casa institutului, realități dela gara Brașov și div. realități de vânzare	526,527	88	Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	197,000	—
Efecte publice	3,007,868	55	Cambii de bancă reescontate	5,020,411	16
Acții dela diverse bănci	92,000	—	Diverse conturi creditoare	1,167,663	77
Efectele fondului de garanție al scrisurilor fonciare	532,198	50	Dividende neridicate	5,248	—
Efectele fondului de penziune al funcționarilor institutului	216,133	—	Interese anticipate	144,357	30
Interese după efecte	28,025	78	Interese transitoare de scris. fonc.	112,700	—
Mobilier	2,689	52	Profit net	193,470	57
Diverse conturi debitoare	33,205	74			
Capital restant din emisiunea a IV-a	463,151	—			
	36,182,420	17		36,182,420	17

DEBIT.**CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.****CREDIT.**

	K	f		K	f
Interese:			Interese:		
pentr. dep. spre fructificare	390,969	54	dela cambii de bancă	387,246	81
pentr. scrisuri fonciare	169,565	28	„ credite camb. cu acop.		
pentr. împrumuturi luate			„ ipot.	60,982	27
pe efecte	15,861	28	„ împrumuturi hipotec.	265,340	07
	576,396	10	„ credite de cont-curent	87,522	20
Spese:			„ efecte publice	68,643	30
Salare	74,225	81	„ credite personale	52,598	06
Bani de cvartir	13,945	72	„ avansuri pe efecte	1,839	15
Imprim., registre, porto, diverse	15,399	99		924,171	86
Marce de prezență	3,730	—	Chirie	5,197	52
	107,301	52	Proviziuni	10,142	01
Contribuțiune:					
directă	22,856	09			
10% dare la interesele dela depuneri	39,487	11			
	62,343	20			
Profit net	193,470	57			
	939,511	39			

Sibiiu, 30 Iunie 1909.

Iosif St. Șuluțu m. p.,
prezident.

St. Stroia m. p.,
membru al direcțiunii.

Cosma m. p.,
dir. executiv.

Iosif Lissai m. p.,
contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiiu, 31 Iulie 1909.

Comitetul de supraveghiere:**Dr. Vasile Bologa** m. p.**Emil Verzar** m. p.**Ioan Henteș** m. p.**Victor Fincu** m. p.